

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 του Μάη 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ 4 | ΑΡΙΘ. 199

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Γράμμα για τα ποιήματα του Καραχάλιου.

ΣΑΙΞΠΗΡ. Οι Κυράτρες του Οδίνδωρ (από τη μετάφραση του Ν. Ποριώτη.)

Α. Π. Λόγια πικρά.

Γ. ΑΒΑΖΟΣ. Η ξελοιασμένη.

ΜΑΞ. ΓΚΟΡΚΗ. Ο Μύλος.

Δ. ΑΣΤΕΡΙΩΤΗΣ. Ρωμαϊκά γράμματα (αρθρο του Mercure de France).

Φ. Α. Μνημόσυνα.

ΠΙΘΑΓΟΡΑΣ. Φιλολογικά νούμερα (στο 'Ωδείο Δότινερ).

ΑΛΕΞ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ. Έργα και 'Ημέραι—Στον πύργο της Δουκέσσας.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Λέαντος Κ. Παλαμᾶς Μ. Γ. Πετρίδης. Γ. Σ. Ζουφρές.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πρόματα (Ρωμαϊκό αγώνισμα — Νίκη — 'Ο κ. 'Ονομαστικοαπόλυτος — Κομματική α' Υπερβολή — Η δωρεά του Χρόνη — Το Σιγατ. Νομοσκέδιο).

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ ΚΗΡΥΓΜΑ — ΒΑΡΒΑΡΟ-ΠΑΖΑΡΟ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Οι ναρκωμένες ψυχές ξυπνήσανε· άχ, κι άς μὴν τις ξανααρκώσουνε τὰ μνημόσυνα πού άρχινήσανε νά γίνονται στὰ τιμημένα μας τὰ παληκάρια. Καλές οι εὐκές τῆς εκκλησίας και συγκινητικό το άθρωπομάζωμα στη Μητρόπολη κι ώρατο θέαμα οι δάφνες κ' οι κουρμαδιές πού ησκιώνουν τῶν παληκαριῶν τὰ κόλλυβα. Μά δλ' αὐτὰ βγάζουνε μιὰ μυρουδιά βαριά, ναρκωτικιά, και τέτια μυρουδιά δὲ μᾶς χρειάζεται, μᾶς θανατώνει, ἀφοῦ μᾶς μαθαίνει πὼς μὲ τὸ νά πάμε σ' ἕνα τέτιο μνημόσυνο, νά συγκινηθοῦμε ἢ νά κάνουμε πὼς συγκινούμαστε, νά κλάψουμε ἢ νά τρίψουμε τὰ στεγνά μας τὰ μάτια μὲ τὸ μαντήλι, κάναμε τὸ καθῆκο μας και ξεπλωρώσαμε κάθε ὑποχρέωσή μας ἀπέναντι τῆς πατρίδας.

Γιὰ νά μὴ γίνονται τὰ τέτια μνημόσυνα λειψά, καθὼς γίνονται, και γιὰ νά ὠφελοῦνε, χρειάζεται ακόμα κάτι, τὸ πιδ σπουδαῖο· χρειάζεται ἕνας ἀληθινὸς πατριώτης και χρυσόστομος ρήτορας, ἕνας καινούριος Ἡλίας Μηλιάτης, πού νά σταθεῖ μπροστά στην Ὁραία Πύλη και νά μιλήσει ἔτσι, μόλις ὁ Μητροπολίτης πει τὴν τελευταία εὐχή και τελιώσει τὸ θρησκευτικὸ μέρος τοῦ μνημόσυνου.

— Παιδιά, σταθεῖτε· ἡ εκκλησιά τέλιωσε

τὴ δουλιὰ τῆς, μὰ ἡ δική μας ἡ δουλιὰ ακόμα δὲν άρχιτε· καιρός νάν τὴν άρχινήσουμε· τ' άδέρφια μας μᾶς τὸ διατάζουν, τ' άδέρφια μας πού σκοτωθήκανε πολεμώντας παληκαρία στὰ ματοβαμένα Μακεδονικὰ χώματα, άχι γιὰ νάν τοὺς κάνουμε μνημόσυνα, μὰ γιὰ νά τιμήσουν τὸ Ἔθνος μας και γιὰ νά χαρίσουνε ζωὴ στη φυλὴ μας. Ἄχ, δὲν ξαγοράζονται μ' ἕνα τυπικὸ μνημόσυνο τὰ ζηλεμένα νάτα πού θυσιαστήκανε γιὰ μιὰν εὐγενικιά Ἰδέα. Ἐλάτε, παιδιὰ, νάν τὸ συλλογιστοῦμε μαζί τὴν ἱερὴ αὐτὴ στιγμή πού πνιγμένοι ἀπ' τοὺς καπνοὺς τοῦ μοσκολίθανου και θαμπωμένοι ἀπὸ τὰ βαρύτιμα στεφάνια και τίς χρυσές κορδέλλες τοὺς θαρροῦμε πὼς κάτι κάνουμε.

Παιδιά μου, τίποτα δὲν κάνουμε και τίποτα δὲ θά κάνουμε και χίλια ακόμα παληκάρια σάν τὸν Πραντούνα και σάν τὸν Πετροπουλάκη, κι ἄ σκοτωθοῦν, και χίλια ακόμα μνημόσυνα σάν τὸ σημερινὸ κι ἄ γίνουν, ὅσο δὲ νιώσουμε βαθιά, ὅσο δὲν ξεπαχνίσουμε ἀπ' ὅλες του τίς μεριές, τὸ μεγάλο τὸ ζήτημα πού τὸ λέμε Μακεδονικὸ, μὰ πού τίποτ' ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ζήτημα Πανελλήνιο, ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου γιὰ τὴ φυλὴ μας.

Ἰσαμε πέρου τί κάναμε; Βρῖσαμε και κοροϊδεύσαμε τοὺς Βουργάρους γιὰ δειλοὺς και γι' ἀπολίτιστους και στὸ Βουργάρικο μαχαίρι ἀπαντούσαμε μὲ λόγους πατριωτικοὺς, και στὸ θετικὸ πατριωτισμὸ τοὺς στήναμε γιὰ ταμποῦρι τὸ Ρωμαϊκό — μὴ φοβόμαστε τὴν ἀλήθεια! — ταρταρισμὸ. Ἄπὸ πέρου ἀνοίξαμε τὰ μάτια μας κ' ἔτσι ἀλλάξαμε κάπως τὰ πράματα· οι Βουργάροι γενήκανε δασκάλοι μας κ' εὐεργέτες μας, ἀφοῦ αὐτοὶ μᾶς δώσανε τὸ μεγάλο μάθημα τοῦ θετικοῦ πατριωτισμοῦ και νά, καμαρώνουμε σήμερι· τὰ λαμπρά του τάποτελέσματα.

Ἄς μὴν τοὺς παρατήσουμε τοὺς δασκάλους μας· ἔχουν κι ἄλλα νά μᾶς διδάξουν κ' ἔχουμε κι ἄλλα πολλὰ και χρήσιμα νά κλέψουμε ἀπὸ τὴ ζωὴ τους και νά μπολιάσουμε μ' αὐτὰ τὴ δική μας τὴ ζωὴ. Τὴ μισὴ τὴ Μακεδονία τὴ ρημαίζουνε μὲ τὸ μαχαίρι τους και τὴν ἄλλη μισὴ τοὺς τὴν παραδίνουμε μεις οι ἴδιοι ρημαγμένη μὲ τὴ γελοία, τὴν ἀντιεθνικὴ ἐκπαίδεψή μας. Ναι, αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη ἡ ἀλήθεια· ἡ δυστυχημένη Μακεδονία πολεμιέται ἀπὸ δυο φοβεροὺς ὄχτροὺς, ἀπὸ τὸ Βουργάρικο μαχαίρι και ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκό σκολειό. Και οι δυο αὐτοὶ ὄχτροι λυσσασμένα τὴν πολεμάνε, κι ἄ θέτε μάλιστα, οι πληγές πού τῆς ἀνοίγει ὁ δεύτερος ὄχτρος εἶναι πιδ βαθιές και πιδ φαρμακερές ἀπὸ τίς πληγές τοῦ πρώτου, ἀφοῦ τίς μαχαίριές τίς δίνει τὸ χέρι τῆς Λεύτερης πατρίδας πούπρεπε γι' αὐτὴ νά φυλάει μόνο χάδια κι ἀγκαλιέςματα.

Ἄχ, ἄς κρατοῦσαμε τὸν προγονισμὸ γιὰ

μπλάστρι μας, ἴσως και γιὰ σάβανό μας, εμεῖς οι λεύτεροι, και ἄς τὸν ξεχνούσαμε γιὰ τὴ Μακεδονία· ἄς δίναμε στοὺς Βουργαροπατημένους ἀδερφοὺς μας μιὰ ἐθνικώτερη κι ἀθρωπιώτερη ἐκπαίδεψη, θεμελιωμένη πάνου στη ζωντανὴ μας γλώσσα, ἄς τοὺς δίναμε Ρωμαϊκὴ κι άχι Ἑλληνικὴ γλώσσα και ζωὴ και τότες ἄς ἔρχόντουσαν οι Βουργάροι νά μετρηθοῦνε μαζί μας. Σήμερα μετριοῦνται και βρίσκονται περισσότεροι κι ὀλοένα πολλαίουνε, γιὰ τὴν δυστυχισμένα τὰ Ρωμιόπουλα φεύγοντας τὰ Ρωμαϊκὰ τὰ μουμιόγλωσσα σκολειά, πού σ' αὐτὰ σπάζουν τὸ κεφάλι τους και ξεοδιάζουν τὸν καιρὸ τους χωρὶς νά μάθουν τίποτα, τρέχουνε στὰ Βουργάρικα και στὰ Ρουμάνικα σκολειά πού σὲ γλώσσα ζωντανὴ μαθαίνουνε ζωντανὰ και χρήσιμα πράματα. Κ' ἔτσι ἀξάινουν κάθε μέρα οι Ρουμανίζοντες και Βουργαρίζοντες Μακεδόνες, και μεις ἔδῳ, πού δὲν τὸ πήραμε ακόμα μυρουδιά, στέλνουμε τὰ παληκάρια μας στὸ ἀπέραντο ἔκεινο μαχελεῖδ νά σκοτώνονται ἄδικα τῶν ἀδικῶνε, ἀφοῦ μὲ τὰ μυαλὰ πούχουμε ἡ Μακεδονία φεύγει ἀπὸ τὰ χέρια μας και δὲ σφίξαμε ποτὲ τὰ χέρια μας νάν τὴν κρατήσουμε.

Βρεθήκανε πατριῶτες νά δώσουν τὸν παρά τους, νά προσφέρουνε τὰ μέσα γιὰ νά δημιουργηθοῦνε Μελλάδες και Πραντούνηδες· γενήκανε Σύλλογοι και κομιτάτα πού ἐπλιζουνε πᾶσα μέρα παληκάρια και τὰ ρήχνουνε θροφή στὸν ἀχόρταγο Μακεδονικὸ δράκο. Δὲ θά βρεθοῦν πατριῶτες και δὲ θά γίνουνε Σύλλογοι πού θά στείλουνε μπουλούκια μυαλωμένους δασκάλους νάρπαξουν τὰ Ρωμιόπουλα ἀπὸ τὰ Βουργάρικα και τὰ Ρουμάνικα σκολειά; Πού εἶναι οι τέτιοι Μπενάκηδες και οι τέτιοι θετικοὶ πατριῶτες;

Γύρω μου ἔρημιά! Μαῦρο σκοτάδι γύρω μου! Ψυχές στεῖρες και μουχλιασμένα μυαλά! Ἐπιπολαιότητα και Σχολαστικισμὸς σὲ ὅλα πέρα πέρα!... Μὲ πνίγουν τὰ δάκρια... Παιδιά μου, κλάψτε· κλάψτε, παιδιὰ μου, και σεῖς. Κλάψτε τὰ παληκάρια πού ἄδικα σκοτωθήκανε, κλάψτε τὴν ἔρημ τὴν πατρίδα μας πού σέρνεται σκλάβο πίσω ἀπὸ τὸ Σχολαστικισμὸ!

Συχώριο στοὺς πεθαμένους κι ἀνάθεμα στοὺς ζωντανούς!..

Φ. Α.

— Ἀπάντησε ποτὲ σου γυναίκα, πού ἡ φωνὴ τῆς μοναχὰ νά σοῦ φέρνῃ ἀλλήλητη συγκίνηση;

— Ναι· μοῦ συνέβαινε αὐτὸ μὲ τῆς μητέρας μου τὴ φωνὴ κάθε πρωτὸ πού μὲ ξυπνοῦσε.

Κα Λεβαντινάγλου: «Ὁλος ὁ κόσμος τὸ λέει, πὼς ἡ κόρη μου ἀπὸ μένα πήρε τὴν ὀμορφιά τῆς. Τί λέτε κ' ἔσεις»; Κα Φαρμακίδου: «Δὲ λῶ τὸ ἐνάντιο, μὰ νομίζω πὼς δὲν εἶταν καθόλου καλὸ φέριμο αὐτὸ, νά τὴν πάρῃ ἀπὸ λόγου σου».